

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Nordens Mytologi eller Udsigt over Eddalæren for dannede Mænd der ei selv ere Mytologer

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Nordens Mytologi eller Udsigt over Eddalæren for dannede Mænd der ei selv ere Mytologer", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1808_93A-txr-root.pdf (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Oversigt over manuskripter og tryk

Manuskripter

Der eksisterer ingen manuskripter til *Nordens Mytologi* i Grundtvig-arkivet på Det Kongelige Bibliotek.

Tryk

Nummer i *Bibliografien*: 93A.

Nordens Mytologi eller Udsigt over Eddalæren for dannede Mænd der ei selv ere Mytologer udkom i København på hofboghandler J.H. Schubothes Forlag og blev trykt hos Andreas Seidelin.

Nordens Mytologi udkom i slutningen af november 1808.

Prisen var 72 skilling for et uindbundet eksemplar, 80 skilling for et indbundet.

Oplagets størrelse kendes ikke.

Nordens Mytologi blev ikke i sin helhed genoptrykt i Grundtvigs levetid. I 1832 udgav han *Nordens Mythologi eller Sindbilled-Sprog*, som han på titelbladet kalder for "Anden omarbejdede Udgave". Steen Johansen bemærker hertil i *Bibliografien*, at den "er et helt nyt arbejde, der i formen intet har tilfælles m. 1808-udgaven" (s. 40).

Syv af digtene i *Nordens Mytologi* blev dog genoptrykt i digtsamlingen *Kvæddinger* fra 1815. De syv digte er (med henvisning til grundtekstens sidetal):

- "Nornernes Fødsel" (s. 38-40)
- "Freis Kærlighed" (s. 76-113)
- "Kvalte Jormunganders Edder" (s. 141)
- "Tidens Sønner, Mænd paa Jord!" (s. 155-158)
- "Duggen" (s. 188-191)
- "Honningduggen" (s. 191-192)
- "Odins Kvad" (s. 199-203)

Værket blev oversat til svensk to gange i Grundtvigs levetid. I 1818 blev den oversat til *Nordens Mythologie, eller Utsigt öfver Eddaläran; för bildade män, som ej sjelfve äro mytologer* af G. Guldbland og i 1839 til *Norden mythologie, eller öfversigt af Eddaläran, för bildade män, som icke sjelfva äro mytologer* af E. W. Ruda. Oversættelserne har numrerne 93B henholdsvis 93C i *Bibliografien* (s. 41).

Bibliografisk beskrivelse

Formler

Format: 8o.

Kollationsformel: П8 2П4, A-M8, N8 (- N8) = 115 bl.

Signaturformel: \$2 signeret.

Pagineringsformel:

115 blade, pagineret I-VII, VIII-XXII, XXIII-XXIV, 1, 2-12, 13, 14-30, 31, 32-205, 206 [= XXIV, 206].

Bogens format er oktav. Den er trykt på 14 og et halvt ark, der er foldet til 115 blade, i alt 230 sider, idet

sidste blad af sidste ark er skåret bort. Siderne I-VII, XXIII-XXIV, 1, 13, 31 og 206 er stumt paginerede. Titelblad, tilegnelsen til Pram og indledningen er pagineret med romertal, resten af værket er pagineret med arabertal. Side 151, første side i "Tredie Afdeling", er pagineret i modsætning til første side i de to øvrige afdelinger. Der er arksignatur (primærsignatur) på s. 1, 17, 33, 49, 65, 81, 97, 113, 129, 145, 161, 177 og 193. Sekundasignaturen står på blad 2r på de 13 ark. Primærsignaturen er angivet med bogstaverne A-H og J-N; sekundasignaturen med A2-H2 og J2-N2.

Brødtekstens klumme måler 76 × 128 mm.

Det er ikke lykkedes at finde et ubeskåret eksemplar.

Der anvendes ikke kustoder.

Bogstaverne a og o med et lille e over, se f.eks. s. VIII og XIV, gengives i GV som henholdsvis ä og ö.

I grundteksten adskilles lyrik og prosa til tider med mellemslag (se f.eks. s. 32), andre gange uden (se f.eks. s. 56). GV gengiver ikke disse forskelle, men indsætter konsekvent mellemslag før og efter lyriske strofer.

Fodnoter indvises i grundteksten med mellemrum efterfulgt af en eller flere asterisker. Mellemrummet før indvisningstegnet gengives ikke i GV.

I grundteksten adskilles afsnit ofte af mellemslag, men tilsyneladende uden systematik se f.eks. s. 21, 122 og 169, mens der f.eks. på s. 18 ikke bruges mellemslag. Disse mellemslag repræsenteres ikke i GV. På s. 18 mangler der to steder indrykning efter alinea.

Latinske ord og pasager er sat med antikva, se f.eks. nederst s. 29.

I sidste strofe af "Nornernes Fødsel" (s. 40) indledes hvert vers med citationstegn. Dette var almindelig praksis ved gengivelse af replikker over flere linjer. Disse citationstegn gengives ikke i GV.

Indholdsoversigt

[I] *titelblad*, [III] *blank*, [III-VI] Til Justitsraad Pram., [VII]-XXII Fortale., [XXIII] Indhold., [XXIV] *om asalæren*, [1]-12: Indledning. *heri* 2-3: Sæmunds Edda., 3-10: Vølu Spa (Volas Spaadom)., 11-12: Snorros Edda., [13]-30: Første Afdeling., [31]-150: Anden Afdeling *heri* [31]-37: Asalæren., 38-75: Nornernes Fødsel., 76-113: Freis Kærlighed., 114-115: Thors Reise til Utgardeloke., 116-128: Kedelens Hentelse, og Thors Strid med Midgardsormen., 123-128: *heri* Gæstebudet hos Æger., 129-138: Jordlivet., 132-134: Det visnende Jordliv., 134-138: Ragnaroke., 139-150: Det evige Liv., 140-150: Tilbageblik., 151-205: Tredie Afdeling. *heri* 151-153: Fabellæren., 153-158: Asken Ygdrasill., 158-163: Himlen og dens Lys, Dag og Nat., 163-164: Hrimthurser og Jetter., 164-165: Alfer og Dværge., 165-166: Jorden., 167: Fabler om Gudelivet., 167-176: Gudernes Symboler og Eiemon., 176-178: Mytisk Beskuelse af Jordlivet., 177: Heltelivet., 177-186: Valhal., 186-188: Naturmyter., 188-191: Duggen., 191-192: Honningduggen., 192-198: Det høiere Livs Frembrud gennem Individet., 198-199: Skjaldskab., 199-204: Odins Kvad (Om Skjaldskabs Ophav)., 204-205: Guders og Gudinders Tilnavne. og [206] Rettelser og Trykfe:l.

Typografi

Skriftsnit

Nordens Mytologi er trykt med det gotiske skriftsnit fraktur. På titelbladet og på hele side [XXIV] er der desuden brugt det gotiske skriftsnit ungerfraktur.

Fremhævelser og skriftarter

Fremhævelser markeres hyppigst med spatiering, sjældnere med en kombination af spatiering og halvfed. I
3 af 5 sider

dedikationen til Pram, "Til Justitsraad Pram" (s. [III]), ses et eksempel på begge fremhævelser i en og samme linje. Titlen er tillige sat med større skriftgrad.

Tilegnelsesdigtet til Pram (s. [III-VI]) er sat med større skydning og skriftgrad end den øvrige lyrik. Den sidste side i indledningen, s. 12, er sat med mindre skydning end den øvrige brødtekst. "Første Afdeling" kan derved begynde på næste højreside, ligesom manøvren sparer papir.

Brødtekstens hovedafsnit indledes med uncialer i halvfed.

Skriftgrader

Den største variation m.h.t. skriftgrader og typografiske virkemidler ses på titelbladet. "Nordens Mytologi" gengives med den største skriftgrad, herefter følger med mindre skriftgrad "Udsigt over Eddalæren", og med endnu mindre skriftgrad "dannede Mænd der ei selv ere Mytologer" og "Nik. Fred. Sev. Grundtvig". Konjunktioner og præpositioner er alle sat med samme grad som eller mindre end brødteksten og fremhævet med spatiering. "Kandidat i Teologien" gengives med mindre grad end brødteksten.

I oplysningerne om trykkested, trykker og forlag gengives "København" og "1808" med størst skriftgrad og spatieret, trykkested tillige med halvfed. Oplysninger om forlag gengives med samme størrelse som "Kandidat i Teologien", mens oplysningerne om trykkeren gengives med mindre grad en brødteksten.

Samtlige personnavne på titelbladet gengives med spærret sats.

Skillestreger

Der anvendes fire typer skillestreger, hvoraf de to sidstnævnte er centrerede:

- en prydstreg bestående af små bølger i fuld klummebredde på titelbladet, der adskiller titel og oplysninger om trykker
- tre forskellige prydstreger i bølgemønster og fuld klummebredde over bl.a. "Fortale" (s. [VII]), "Første Afdeling", og "Tredie Afdeling" (s. 151)
- skillestreg der adskiller rubrikker og underrubrikker fra den efterfølgende tekst; den findes i en kort og lang variant (se f.eks. s. 151)
- skillestreg der adskiller rubrikker og underrubrikker fra den efterfølgende tekst; strengen er typ på midten og findes i en kort og lang variant (se f.eks. s. XXII og [1])

Sidstnævnte skillestreg bruges desuden til at markere afslutning på større eller mindre afsnit. De tre forskellige prydstreger bruges til at markere indledningen på de fire hovedafsnit i *Nordens Mytologi*.

Papirkvalitet

Håndgjort med kædelinjer på langs.

Omslag

Det har ikke været muligt at finde det originale omslag.

Intern varians

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

Ved kollation af tre eksemplarer af førstetrykket er der ikke fundet intern varians. Følgende eksemplarer er kollationeret:

Et eksemplar tilhørende Grundtvig Centeret, Vartov. På forsatsbladet står "Otto Møller". Eksemplaret indgår i Grundtvig Centerets bibliotek og stammer fra Otto Møllers bogsamling.

Et eksemplar tilhørende Grundtvig Biblioteket, hovedsamlingen (katalognummer 3.2, eksemplar 2). På indersiden af forpermen findes Ida Falbe-Hansens exlibris med ordlyden "EX / LIBRIS / IDA / FALBE- / HANSEN". Forsatsbladet er ikke limet fast til permen. På versosiden af første blad er der øverst skrevet med blæk "C. Hassager / Grodtschilling / Kr. Magnussen". De to første navne er overstreget. Herunder ses Ejnar Skovrups exlibris med ordlyden "EJNAR : SKOVRUP / Forkynd, at af Skolen / Der gjøres nu brat / Det Værksted for Solen, / Du skimted i Nat - / 1946". På rectosiden af forsatsens andet blad er der øverst skrevet med blæk "I. Falbe Hansen."

Et eksemplar tilhørende Det Kongelige Bibliotek (stregkode 130007886625). Øverst på bagsiden af forpermen er der med blyant skrevet "B, 179. / 80", og nederst findes bibliotekets stempel med ordene "BIBLIOTHECA / REGIA / HAFNIENSIS".

Grundtvig Centerets eksemplar fra Otto Møllers bogsamling er valgt som tekstgrundlag og danner tillige grundlag for faksimileringen.

Udgivelsesmåde

Nordens Mytologi udkom på J.H Schuboths Forlag og blev solgt gennem selvsammes hofboghandel. Værket blev trykt hos Andreas Seidelin.

Tekstkritik

Anvendt litteratur

- *Adresseavisen*, 30. årgang, nr. 477, 5. december 1808
- *Bibliografien*, se Johansen, Steen (1948-1954)
- *Dansk Biografisk Leksikon*, 3. udg. (1979-1984) København
- Erslew, Thomas Hansen (1962-1965) *Almindeligt Forfatter-Lexicon for Kongeriget Danmark med tilhørende Bilande, fra 1814 til 1840*, fotografisk optryk. København [1847]
- Grundtvig, N. F. S. (1815) *Kvædlinger*. København
- Grundtvig, N. F. S. (1832) *Nordens Mythologi eller Sindbilled-Sprog*. København
- Johansen, Steen (1948) *Bibliografi over N.F.S. Grundtvigs skrifter*, bind 1. København